

همیشه

چه خوش گفت جمشید با تاج و گنج که یک جو نیز زد سرای سببخ

خانواده:
مدیرمحدث تگ فلاح
دیروزفاطمه عسگری نیا
تندیس:
مدیرعباسی محمدی
مدیرعاطفه مرزانی
سرخ:
مدیرجواد عزیز
مدیرمحمد جعفری
دانشگاه:
مدیرسازسان شادمان
مدیرفرهنگ شهرزاد
مدیرفرهنگ شادمان

سیاسی و دیپلماتیک:
مدیرحسین ارجلو
مدیرعلی تریلی
شهردار:
مدیرسینا بردارن
مدیرفهمه طباطبایی
اقتصاد:
مدیرسروش خسروی
مدیرمیرموسی پور
تماشگر:
مدیرامیرمحمدجعقوبپور
مدیرلیلیا مرشد
ایران شهر:
مدیرزهرا عباسی

مؤسسه همشهری
مدیرمسئول: محسن مهدیان
سرمدیر: دانیال معمار

مدیرتحریریه: مهدی علیپور
معاونان سردبیر:
شهرام فرهنگی،
شاهین امین، حامد فوقانی
مدیر فنی: حامد یردانی
مدیر هنری: مهدی سلامی
مدیر عکس: فرشاد عباسی

ایران من

درباره زبان فارسی، میراث مشترک ایران و هند
هندو ایران برادران همنند*

در بین ملل و نژادهای بسیاری که با سرزمین هندوستان ارتباط داشته اند، هیچ کدام از آنها به اندازه ایرانیان به صورت مستمر و پایدار در زندگی و فرهنگ هند تأثیر گذاشته اند. جواهر لعل نهرو

ایران و هند میراث مشترکی دارند به درازای تاریخ؛ از اسطوره و حماسه و شعر تا خوشنویسی و نگارگری و معماری. رابطه فرهنگی، هنری، ادبی و تاریخی که خود را از روزگار باستان تا امروز کشانده است؛ میراثی که حلقه وصل و فصل مشترک است، بی شک، زبان فارسی و فرهنگ ایرانی به ویژه نوروز است، از ختی تناور و تنومند که آن قدر پرشاخ و برگ است که هر یک از شقوق آن، خود نوشتاری مستقل را می طلبد؛ زبان و فرهنگی که به گواه تاریخ نگاران مطلق داشت و چنان نفوذ و رسوخ یافته بود که حتی زبان دربار و دیوان حکام آن سامان نیز شده بود. هم در کتیبه های هخامنشی نام هند آمده که شرقی ترین ساتراپی آن امپراتوری بوده و هم در هند، سنگ نبشته هایی به خط و زبان پهلوی ساسانی در دست است. اما کهن ترین کتیبه شناخته شده به زبان فارسی، بر سردر دروازه شرقی مسجد قبه الاسلام در کنار قطب منار در جنوب دهلی کنونی واقع است که تاریخ ساخت مسجد را در سال ۸۷ هجری توسط قطب الدین ابیک بیان کرده است. در متون نثر و نظم اما ماجرای مستوفا در میان است؛ کهن ترین شایید کلبه و دمنه باشد که از هند به ایران آمد و به فارسی میانه یا پهلوی ساسانی ترجمه شد و پس از اسلام نیز ابن مقفع آن را به عربی برگرداند. این ارتباط تا جایی پیش رفت که سیاقی در شعر فارسی با نام سبک هندی پدید آمد و شعرایی از زیر عبای آن برآمدند که سرآمدان آنها، طالب املی، ابوالفرج رونی، امیر خسرو دهلوی، غالب دهلوی، فیض دکنی، ظهوری، ترشیزی، کلیم کاشانی، نظیری نیشابوری، عرفی شیرازی، عبدالقادر بیدل دهلوی، صائب تبریزی، حزین لاهیجی و بیدل دهلوی هستند. هر چند فراموش نباید کرد عارفان و شاعران متصوفه مهم ترین عامل گسترش زبان و ادب فارسی در سرزمین هند بودند.

اما هیچ یک از اینها و آثارشان، به پایگاه و جایگاه شاهکار ابوریحان بیرونی یعنی «تحقیق مالیهند» نمی رسد که در آن حاصل تحقیقات ارزنده خود درباره همه مظاهر فرهنگ و تمدن هند را گرد آورده است تا به شهادت خودش، «باری دهنده باشد آنان را که هوای مناقض هندوان دارند و اندوخته ای آنان را که می خواهند با آنان همسخن شوند.» اثری که شرق شناسان آن را نخستین کتاب در این هیبت درباره هندشناسی، مردم شناسی و دین شناسی تطبیقی یا حتی تنها اثر از این دست تا روزگار نو دانسته اند.

زبان فارسی که با وجود تلاش استعمارگران انگلیسی، هنوز و همچنان، سال هاست در مهم ترین دانشگاه ها و بعضاً مدارس این کشور تدریس می شود، میراث مکتوب و مخطوطی نیز بر جای گذاشته است که اکنون بخش مهم آن در کتابخانه های شخصی، دانشگاهی و دولتی نگهداری می شود که شامل تعداد زیادی نسخه خطی فارسی هستند. از این منظر شاید بتوان هند را غنی ترین مخزن نسخ خطی فارسی در جهان دانست که نشانگر و نمایانگر تبادل دانش عمیق و وثیق میان ایران و هند است. در این میان کتابخانه گنوکودا دانشگاه هندوی بنارس از سرشته ترین آن هاست که در پروردانه ۹۳۷ مجلد نسخه خطی فارسی عمده تا شامل فرهنگ نویسی، فلسفه، ریاضیات، نجوم، طالع بینی، شیمی، طب، خوشنویسی، ادبیات (نظم و نثر)، تاریخ ادبیات، تاریخ ایران، تاریخ مغول، تاریخ هند، تصوف، اخلاق و ترجمه برخی متون سانسکریت است که البته تعداد نسخه های آثار عبدالرحمن جامی از همه نویسندگان و شاعران دیگر بیشتر و ۲۹ عدد است.

این مجموعه، سال ها پیش توسط «لاله سری رام» به کتابخانه این دانشگاه اهدا شد و «فهرست توصیفی» آن، در سال ۱۹۶۶، به کوشش «امرت لعل عشرت»، استاد وقت زبان فارسی این دانشگاه، به انگلیسی منتشر شد. اما اکنون این اثر با پیشگفتار «سیدحسن عباسی»، استاد زبان فارسی همین دانشگاه و ترجمه حوری سادات پروین فر، از سوی مؤسسه پژوهشی میراث مکتوب به فارسی نثر یافته است که عصر امروز، در سامی ویوکانادا (مرکز فرهنگی سفارت هند در تهران) رونمایی می شود. این همه که مشتقی بود نمونه خروار، نشان و نشانه ای است از اتفاق و اتحاد فرهنگی و زبانی ملت ایران و هند که تنها مرزهای سیاسی و جغرافیایی میان شان فاصله انداخته است.

*مصراع سروه ملک الشعراء بهار

۴ اثر برای نجات زمین

این تابلوهای هنری - خوراکی در پایان فصل برداشت محصول در سال ۲۰۲۳ در نمایشگاهی به همین مناسبت به نمایش درآمده است.

از سوپ هویج، از گیل و اویشن استفاده کرده است؛ به این مجموعه پنیر چدار رنده شده و سبزی مینی، سوپ سبزی و خامه را هم اضافه کنید. نوشیدنی کفیر نیز در بعضی از تابلوها به کار رفته است. این هنرمند دلیل اجرای این ۴ تابلو را نخست توجه دادن به ویژگی های خوراکی های ارگانیک برای جلوگیری از آسیب به طبیعت عنوان کرده است. در واقع او تلاش کرده تا توجه جهانیان را به تولید و استفاده از خوراکی های ارگانیک برای حفظ حیات و سلامت موجودات کره زمین حتی در حد کاشت این محصولات در گلدان یا باغچه های کوچک منزل جلب کند، اما این تمام ماجرا نیست. پس از برگزایی این نمایشگاه و نمایش این تابلوها، مواد اولیه مورد استفاده در این تابلوها و مقداری از آنها که اصلاً مورد استفاده قرار نگرفته اند، به سازمان خیریه «سیتی هاوست» اهدا شد. با استفاده از این مواد اولیه، ۱۴۲ وعده غذایی برای نیازمندان سراسر کشور تهیه و اهدا شد. با این کار نیز ناتان وایبورن، تلاش کرد تا مردم را به کاهش دورریز مواد غذایی، یکی از بزرگترین معضلات زیست محیطی - کشاورزی و اقتصادی تشویق کند.

میتاب خسرو شاهی (فانو) نشان می دهد دورریز مواد غذایی در جهان روبه کاهش است، اما عدد ۵۴۰ میلیون تن دورریز غذا در سال هنوز هم عدد ترسناک و قابل تأملی است. علاوه بر این، مصرف انواع آفت کش ها در روند تولید محصولات کشاورزی را نیز نباید نادیده گرفت اگر چه همه این عدد یعنی میزان دورریز مواد غذایی مربوط به مصرف خانواده ها نیست، اما بازم باید به مسئله میزان خرید، پخت و مصرف غذا توجه ویژه ای داشته باشیم؛ کاری که ناتان وایبورن، هنرمند اهل ولز در بریتانیا انجام داده و تلاش کرده تا با یک تیر چند نشان بزند.

ناتان وایبورن، با استفاده از محصولات کشاورزی ارگانیک ۴ نقاشی خوششمره خلق کرده است. مواد اولیه این نقاشی ها به جای بوم و رنگ و... میوه و سبزی های ارگانیک هستند. وایبورن برای آنکه نقاشی هایش توجه مخاطب را کاملاً به خود جلب کند، مناظر و نقاط خاص هنری - تاریخی بریتانیا را دستمایه خلق آثار خود قرار داده است. به همین دلیل تصویر Stonehenge یا Giant's Causseway را در تابلوهای هنری او می توان دید. این تابلوهای هنری - خوراکی در پایان فصل برداشت محصول در سال ۲۰۲۳ در نمایشگاهی به همین مناسبت به نمایش درآمده است. برای خلق این تابلوها، وایبورن از سرشازی علی پامفری نیز کمک گرفته است. ناتان وایبورن، در طراحی تابلوهایش در مجموع از ۱۵۰ پوند (۶۷ کیلوگرم) خوراکی - غذا استفاده کرده است که از آن جمله می توان به توت فرنگی، چغندر، کلم پیچ، زغال اخته، تمشک، کلم بروکلی، تره فرنگی و کلم برگ اشاره کرد. برای آنکه نماها زنده تر شوند، از سوپ، ماست و کره نیز کمک گرفته است. برای مثال وایبورن برای آنکه تصویر غروب خورشید در تابلوهایش زنده و واقعی باشد

قصه شهر

شاعران شهر من

و آن اینکه حداقل یک بیت یا قالب کوتاه میمایی و سپید از شاعران را احصا کنیم. این سازمان زیباسازی شهر داری تهران این بار در پوششی با عنوان «شهر شعر» آثار بیش از ۱۰۰ (شاعر را در ۶۰۰ نقطه از پایتخت به نمایش گذاشته است، از بیلورد گرفته تا عرشه بل و استر ایپورد. این جریان فرهنگی با نام بزرگان ادب - همچون زنده یاد زرین کوب و اشعار معاصرانی چون سهراب سپهری و هوشنگ ابتهاج - همراه شده و باعث شد که شهر نمای جالبی به خود بگیرد. محمد رسولی از شاعران جوان کشورمان که عهده دار اجرای این طرح بوده، گفته که «در گام اول اشعار شعری زیادی که حدود ۲۰۹ نفر بودند را استخراج کردیم. در این مرحله فیلتری در نظر گرفته شد

در و شهادت یک شمع رازموری است که آن را آن آخرین و کشیده ترین شعله خوب می داند

زندگی پدیا

جشن سرخ در نارنجی پاییز

بیشتری دارد و برای درمان مسمومیت کبد مفید است. انار شیرین بزد با دانه های سفید و صورتی اش از انار قردوس هم شیرین تر است. انار خضر شیراز دانه سفید و شیرین است و در ایران به خاطر سرخ نبودنش ارزان قیمت است، اما در کشورهای اروپایی طرفداران زیادی دارد و با قیمت بیشتری به فروش می رسد. انار فیروز کوه دانه درشت و آبدار است، طعمی ملس و پوستی ضخیم دارد و بهترین انتخاب برای آب لمبو کردن است. همه این خصوصیات در جشن انار عنوان می شود تا باغداران را فروش بهتری داشته باشند. شیراز، بزد، کاشان، منطقه اورامانات، ساوه، پاره، رودبار و حتی قزوین نیز هر سال با برگزاری جشنواره انار، شکرگزار این نعمت هستند. این روزها برداشت انار، به رسم هر سال و در هفته آخر ماه مهر، در روستای «شبه رودبار» که در دل کوه و کنار رودخانه ای پر آب قرار دارد برگزار می شود. در این مراسم ابتدا مردم محصول باغات را برداشت می کنند و بعد از پایشان، اداره کل میراث فرهنگی استان گیلان با برپایی «جشن انار» کمک می کند تا با حضور بازدیدکنندگان در روستا، محصول باغات انار کشاورزان، بدون هیچ واسطه ای به فروش برسد.

گربنیچ

فنتانیل؛ محبوب مرگبار آمریکا

مرگ و میر بالا بر اثر مواد مخدر، در حال تبدیل شدن به یک بحران در آمریکاست و رواج مرگبار یک داروی خاص به نام فنتانیل، اقی ترسناکی را پیش روی مقامات گسترده است. این ماده، قبلاً هم در آمریکا رس و صدا به پا کرده بود و در سال ۲۰۲۱، یکی از عوامل اصلی اوردوز در آمریکا بود. به نظر می رسد مصرف صیف این دارو که قدرت آن ۱۰ برابر بیشتر از هروئین است فروکش کرده اما دوباره، سوء مصرف آن به همراه یک محرک دیگر، به یک معضل ملی تبدیل شده است. فنتانیل، دارویی است که فقط از سوی پزشکان برای مهار دردهای بسیار شدید و فلج کننده تجویز می شود، اما محبوبیت آن به عنوان یک ماده مخدر در میان مردم به خصوص جوانان، باعث شده بازار غیرقانونی بزرگی برای آن ایجاد شود. گروه های نهبکار و قاچاقچی ها، در داخل به صورت غیرقانونی تولید می کنند. بیشتر فنتانیل قاچاق از مکزیک وارد آمریکا می شود. مواد اولیه این دارو هم از چین تأمین می شود. به همین خاطر است که اخیراً مقامات آمریکایی به چینی ها فشار آورده اند تا تولید برخی موادی که بخشی از زنجیره تأمین این دارو هستند را قطع کنند.

محققان در دانشگاه کالیفرنیا، با بررسی مصرف مواد مخدر و اوردوزهای مربوط به آن در یک دهه اخیر، متوجه شده اند که فنتانیل، نوع مصرف مواد مخدر و مرگ مربوط به آن را تغییر داده است. محققان گفتند که تولید و فروش غیرمجاز و غیرقانونی این دارو، در مقیاسی عظیم، بحران اوردوز در آمریکا را متحول کرده است. یک مسئله، گستردگی دیوانه کننده این دارو است و تقریباً در هر شهری در آمریکا این دارو به راحتی به صورت غیرقانونی در اختیار مردم قرار دارد. تا ۵ سال پیش بیش از ۸۰ درصد مرگ و میرهای مربوط به اوردوز این دارو، در اطراف رود می سی سی پی ثبت می شد اما یکبار، دارو در تمام کشور در حال گرفتن تلفات است. مودی که دانشمندان به آن اشاره کرده اند این است که اوردوز با فنتانیل، معمولاً به دلیل همراهی با یک محرک دیگر است؛ مثلاً در ایالت های شمالی، ترکیبی از فنتانیل و کوکائین بیشترین آمار اوردوز را دارد و در ایالت های جنوبی این دارو به همراه متامفامین (چیژی که ما به عنوان شیشه می شناسیم) مصرف می شود. باعث مرگ افراد می شود.

کارشناسان گفته اند که رواج مصرف این دارو در کنار دیگر مواد مخدر باعث شده تا چهارمین موج اوردوز در آمریکا شروع شود و اخبار نگران کننده ای از سوم مصرف فنتانیل از این کشور به گوش می رسد. از سال ۲۰۱۰، مرگ و میرهای متأثر از مصرف بیش از حد ترکیبی از فنتانیل و یک ماده مخدر دیگر، ۱۰ برابر شده و حدود یک سوم اوردوزها در سراسر کشور را شامل می شود. تمایل جوانان به استفاده از ترکیبی از فنتانیل و یک محرک دیگر، باعث شده تا توجه ها به آنها باشد و بسیاری از لزوم آموزش به جوانان در این باره صحبت می کنند. بسیاری گمان می کردند عبور تعداد اوردوزها از ۱۰۰ هزار نفر در سال ۲۰۲۱ که برای نخستین بار اتفاق افتاد یک اتفاق برای فراموش کردن باشد اما با گسترش وحشتناک سوء مصرف فنتانیل در این کشور، بسیاری نگران هستند که آمار، حتی از این هم بیشتر شود.

فراخوان

بی تعارف و تکلف مثل همین متن کوتاه ای که می بینید، ما منتظریم تا نوشته های پتان در باره مسائل روزمره، مشکلات و دغدغه های تان را برای ما ارسال کنید. اگر اهل طنز و کاریکاتور و طراخی هم هستید چای تان اینجا محفوظ است. متن یا طرح تان که آماده شد یک تمایس یا شماره ۲۳۰۲۳۶۶ بگیرید تا برای رساندنش به ما اهتمامی تان کنیم.